

Polityka wybranych państw wobec mniejszości narodowych i imigrantów

Tomasz A. Winiarczyk

charakter narodowy państw współczesnych

- ❑ **Państwo narodowe** – państwo, którego prawie wszyscy mieszkańcy stanowią jeden naród i zdecydowana większość członków tego narodu zamieszkuje to właśnie państwo.
- ❑ Jeśli przyjąć *etniczną* definicję narodu, to państwa narodowe praktycznie nie istnieją.
- ❑ Jeśli przyjąć *polityczną* definicję narodu jako mieszkańców jednego państwa, to każde państwo jest państwem narodowym.

imigracja dzisiaj

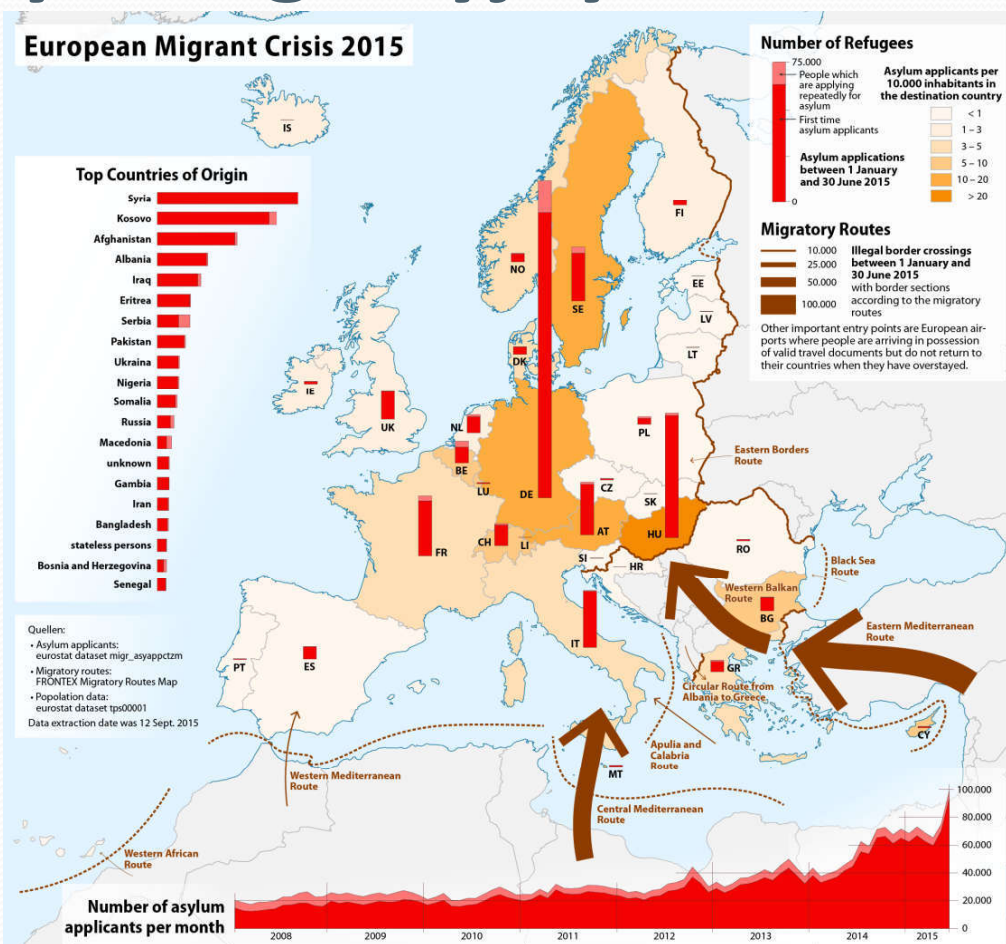
- Przyjazd z zagranicy na pobyt czasowy lub w celu zamieszkania na stałe
- ONZ zaleca, by napływu na pobyt krótszy niż 3 miesiące nie traktować jako imigracji
- Według oceny ONZ na początku lat 90. na Ziemi mieszkało legalnie ok. 120 mln osób urodzonych poza krajem zamieszkania.
- W końcu XX w. kraje imigracyjne zaczęły przyciągać przybyszy z coraz bardziej różnorodnych i odległych miejsc na Ziemi, np. w Ameryce Północnej dominującą pozycję imigrantów z Europy zajęli imigranci z Ameryki Łacińskiej (Kuby, Meksyku, Dominikany i Salwadoru) oraz Azji (Chin, Filipin, Indii i Wietnamu).

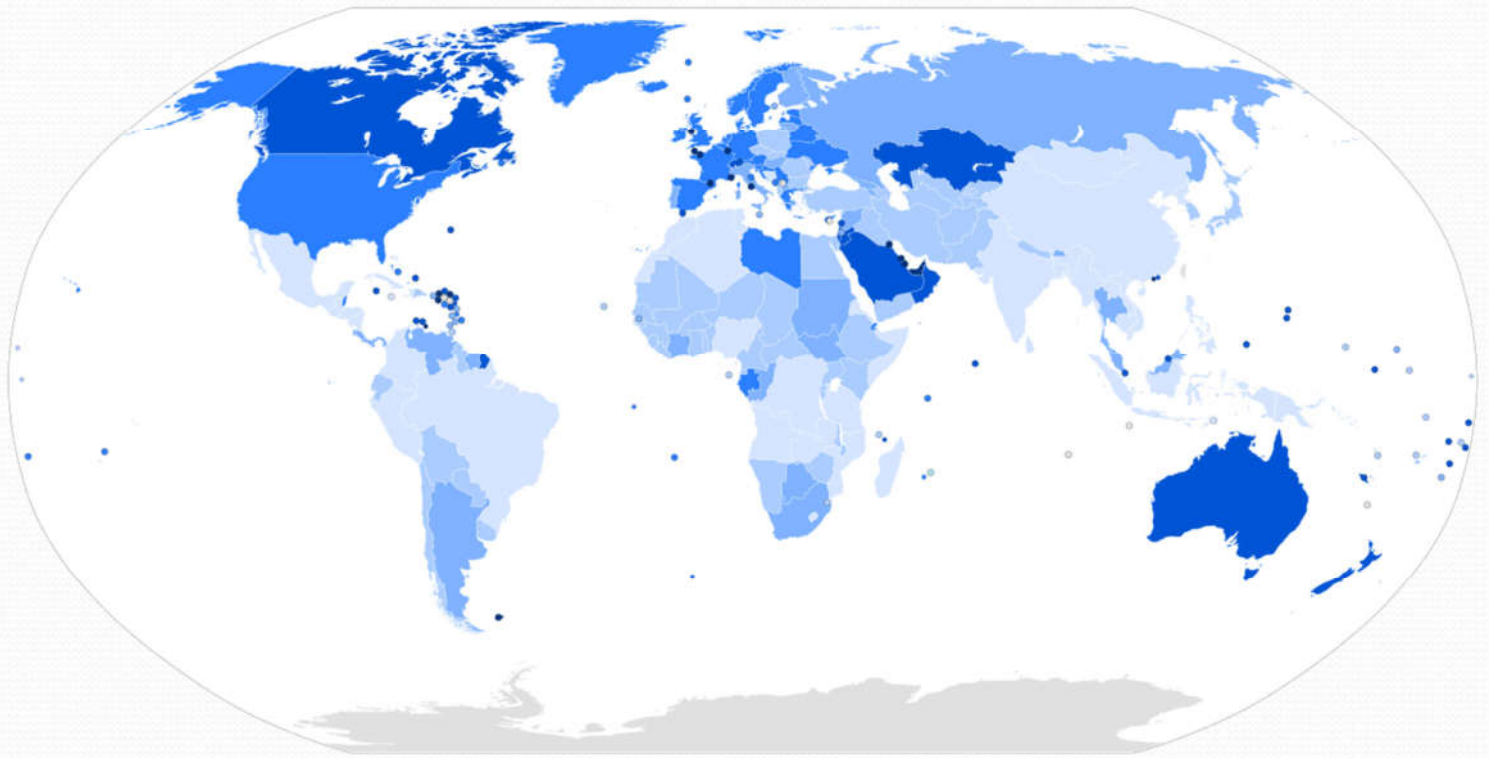
W Europie zaś masowo pojawili się imigranci z Turcji, krajów Maghrebu, Afryki subsaharyjskiej i Półwyspu Indyjskiego, a w Australii — z Chin, Filipin, Indii i Wietnamu.

Nowymi ważnymi obszarami, przyciągającymi imigrantów, stały się kraje Półwyspu Arabskiego (głównie Arabia Saudyjska) oraz Azja Południowa i Azja Wschodnia (głównie Japonia).

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/imigracja;3914293.html>

kryzys imigracyjny 2015

Państwa według udziału imigrantów w ogólnej populacji:

ponad 50%	od 20% do 50%	od 10% do 20%	od 4% do 10%	od 1% do 4%	poniżej 1%	brak danych
-----------	---------------	---------------	--------------	-------------	------------	-------------

https://pl.wikipedia.org/wiki/Migracja_ludno%C5%9Bci

kafala a imigracja zarobkowa

- ❑ System "kafala", umożliwia arabskim rodzinom przyjęcie zagranicznego pracownika i pokrycie kosztów jego zakwaterowania i przyjazdu do kraju.
- ❑ Pracownik w większości przypadków potrzebuje pozwolenia sponsora by zmienić pracę, wjechać lub wyjechać z kraju, czy opuścić miejsce pracy. Opuszczenie miejsca pracy bez zgody może się wiązać z zerwaniem kontraktu, nawet jeśli pracownik uciekał przed przemocą lub jakąś formą wyzysku.
- ❑ Kafala mimo dzisiejszej złej sławy ma szlachetne korzenie. Tradycyjnie pojmowane prawo muzułmańskie nie zezwala na adopcję dzieci w zachodnim rozumieniu tego terminu. Prawo zezwala natomiast na objęcie dziecka opieką. Kafal zobowiązuje się w tej sytuacji do utrzymania dziecka i pokrywania niezbędnych wydatków.

<https://stosunkowobliskiwischod.pl/czy-kafala-jest-szansa/>

Hiszpanka nie może wyjechać z Dubaju, bo... nie zgadza się jej były szef

@Dante_Molinari gospodarka.dziennik.pl # świat # kultura # wykop # islam # zea # ciekawostki

Hiszpanka Mercedes Ylania Cardenas od ponad miesiąca nie może wyjechać z Dubaju, gdyż nie chce się na to zgodzić jej były szef z ZEA, który ją zatrudnił. Powodem jest obowiązujący w tym kraju system pracowniczy 'kafala'. Przez to prawo pracownik niejako staje się własnością arabskiego pracodawcy.

asymilacja kulturowa

- ❑ proces określający całokształt zmian społecznych i psychicznych, jakim ulegają jednostki, odłączając się od swojej grupy i przystosowując się do życia w innej grupie o odmiennej kulturze
- ❑ Proces asymilacji składa się z trzech faz:
 - **akulturacja** – przyjęcie przez migrantów (mniejszość) wzorów zachowań społeczności gospodarzy (grupy dominującej),
 - **asymilacja strukturalna** – przenikanie migrantów do grup i instytucji społeczeństwa gospodarzy,
 - **asymilacja identyfikacyjna** – rozwinięcie poczucia przynależności migrantów jedynie do społeczności gospodarzy.

Cztery stopnie „wchodzenia” imigrantów w społeczeństwo przyjmujące

- ❑ **Separacja** to proces i stan, w którym grupa sama się izoluje (marginalizuje) lub jest izolowana od większości społeczeństwa.
- ❑ **Adaptacja** to kolejny stopień „wchodzenia” imigrantów w społeczność gospodarzy. Jest to minimalne przystosowanie do środowiska umożliwiające przeżycie. Możemy wyróżnić adaptację ekonomiczną związaną z rynkiem pracy, kulturową dotyczącą kompetencji językowo-kulturowych związanych z krajem osiedlenia oraz społeczną, odwołującą się do interakcji społecznych z autochtonami. Nie wymaga bliskich kontaktów z członkami społeczeństwa przyjmującego.
- ❑ **Integracja** jest procesem i stanem, w którym jednostki i grupy imigranckie nawiązują relatywnie trwałe związki z członkami społeczeństwa przyjmującego i uczestniczą w różnych obszarach jego życia, nie rezygnując przy tym z własnej odrębności narodowej.
- ❑ **Asymilacja** to proces i stan będący wynikiem kontaktów z inną grupą etniczno-kulturową, w których rezultacie następuje zmiana zachowań członków grupy mniejszościowej i przyjęcie przez nich kultury i identyfikacji innej grupy.

Cztery wymiary „wchodzenia” imigranta w społeczeństwo przyjmujące

- ❑ Wymiar **ekonomiczny** związany z rynkiem pracy
- ❑ Wymiar **kulturowy** związany z kompetencjami językowymi i kulturowymi
- ❑ Wymiar **społeczno-polityczny** związany z interakcjami społecznymi i działalnością polityczną
- ❑ Wymiar **tożsamościowy** związany z poczuciem wspólnoty i identyfikacją narodową

Połączenie stopni i wymiarów włączania się imigrantów w społeczność gospodarzy

Wymiar „wchodzenia” \ Stopień „wchodzenia”	Ekonomiczny	Kulturowy	Społeczno-polityczny	Tożsamościowy
Separacja	-	-	-	-
Adaptacja	+	+/-	+/-	-
Integracja	+	+	+	-
Asymilacja	+	+	+	+

Postawy imigrantów w kontekście wymiarów i stopni „wchodzenia” w społeczność gospodarzy

Wymiar	Ekonomiczny	Kulturowy	Społeczno-polityczny	Tożsamościowy
Stopień Separacja	Całkowite wycofanie z rynku pracy społeczeństwa przyjmującego albo praca w swoim środowisku etnicznym	Zobojętnienie kulturowe albo natywizm	Izolacja społeczna wobec społeczeństwa przyjmującego	Umocnienie starej tożsamości etnicznej
Adaptacja	Praca poniżej kwalifikacji	Przystosowanie kulturowe – kompetencje językowo-kulturowe na minimalnym poziomie	Przystosowanie społeczne – relacje społeczne z grupą większościową dotyczące sfery zawodowej	Umocnienie starej tożsamości etnicznej albo poczucie zagubienia, depresja związane z niepewnością dotyczącą tego, kim jestem
Integracja	Praca w zawodzie	Synergia addytywna – częściowe przyjęcie norm i zwyczajów grupy większościowej, również tych dotyczących sfery prywatnej, z jednoczesnym zachowaniem wzorów kulturowych społeczeństwa wysyłającego	Integracja częściowa – wchodzenie w grupy pierwotne społeczeństwa przyjmującego, ale w sferze rodzinnej pozostawanie w ścisłych związkach z osobami z kraju wysyłającego	Poczucie lojalności i solidarności ze społeczeństwem przyjmującym, z jednoczesnym zachowaniem starej identyfikacji narodowej
Asymilacja	Praca w zawodzie	Dekulturacja, czyli asymilacja kulturowa – poczucie wspólnoty kultury ze społeczeństwem przyjmującym	Pełna integracja społeczna – wchodzenie w związki rodzinne z osobami z kraju przyjmującego oraz aktywność obywatelska i polityczna w nowym środowisku społecznym	Całkowita zmiana tożsamości, czyli asymilacja identyfikacyjna

dwa modele – podejście amerykańskie

- ❑ **sałatka owocowa** – multikulturalizm, narodowości w pełni odróżnialne
- ❑ **tygiel narodów** – narodowości dość wymieszane ze sobą, tworzące jedność

integracja etniczna wg Anthony'ego Giddensa

- ❑ **asymilacja** - nowo przybyli imigranci przejmują elementy kultury ludności osiadłej
- ❑ **tygiel narodów** - integracja kulturowa różnych grup etnicznych, połączenie ich różnych kultur i zapatrywań
- ❑ **pluralizm (wielokulturowość, multikulturalizm)** - istnienie niezależnych, równouprawnionych grup etnicznych

historyczne modele polityki państwa wobec mniejszości

❑ AUSTRIACKI

- autonomia kulturowa dla mniejszości

❑ ROSYJSKI

- jeden naród państwowy
- asymilacja innych narodowości

współczesne modele polityki państwa wobec mniejszości

- ❑ TOTALNE WYKLUCZENIE
 - internowanie w czasie wojny
- ❑ CZĘŚCIOWE WYKLUCZENIE
 - ograniczanie praw
- ❑ HOMOGENICZNOŚĆ SPOŁECZEŃSTWA
 - ujednolicanie społeczeństwa
- ❑ ZRÓŻNICOWANIE KULTUROWE
 - autonomia kulturowa dla mniejszości

ochrona mniejszości i imigrantów w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych

- ❑ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka 1948
- ❑ Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych 1966
- ❑ Deklaracja Praw Osób Należących do Mniejszości Narodowych lub Etnicznych 1992
- ❑ Rada Społeczno-Gospodarcza
- ❑ Rada Praw Człowieka
 - Grupa Robocza Podkomisji Promocji i Ochrony Praw Człowieka
- ❑ Wysoki Komisarz Praw Człowieka
- ❑ Komitet Praw Człowieka

Powszechna Deklaracja Praw

Człowieka 1948

□ Artykuł 13

1. Każda osoba jest uprawniona do wolności poruszania się i osiedlania w granicach każdego Państwa. 2. Każda osoba jest uprawniona do opuszczania jakiegokolwiek kraju, włączając swój własny kraj, jak również do powrotu do swego kraju.

□ Artykuł 14

1. W razie prześladowania, każda osoba jest uprawniona do ubiegania się o azyl i korzystania z niego w innych krajach. 2. Na prawo to nie można się powoływać w razie ścigania dotyczącego w istocie przestępstw pospolitych (ang. *non-political crimes*; franc. *un crime de droit commun*) albo działań sprzecznych z Celami i Zasadami Narodów Zjednoczonych.

□ Artykuł 15

1. Każda jednostka ma prawo do obywatelstwa. 2. Nikogo nie można arbitralnie pozbawiać jego obywatelstwa ani też prawa do zmiany jego obywatelstwa.

Międzynarodowy Pakt Praw

Obywatelskich i Politycznych 1966

□ Artykuł 12

1. Każdy człowiek przebywający legalnie na terytorium jakiegokolwiek Państwa będzie miał prawo, w obrębie tego terytorium, do swobody poruszania się i wolności wyboru miejsca zamieszkania.

2. Każdy człowiek ma prawo opuścić jakikolwiek kraj, włączając w to swój własny.

3. Wymienione wyżej prawa nie mogą podlegać żadnym ograniczeniom, z wyjątkiem tych, które są przewidziane przez ustawę, są konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwowego, porządku publicznego, zdrowia lub moralności publicznej, albo praw i wolności innych i są zgodne z pozostałymi prawami uznanymi w niniejszym Pakcie.

4. Nikt nie może być samowolnie pozbawiony prawa wjazdu do swego własnego kraju.

□ Artykuł 13

Cudzoziemiec przebywający legalnie na terytorium Państwa-Strony niniejszego Paktu może być z niego wydalony jedynie w wykonaniu decyzji podjętej zgodnie z ustawą i będzie miał prawo, jeżeli ważne względy bezpieczeństwa państwowego nie przemawiają przeciw temu, przedłożyć argumenty przeciwko swemu wydaleniu oraz domagać się ponownego zbadania swej sprawy przez właściwe władze albo osobę lub osoby specjalnie przez te władze wyznaczone i być przed nimi w tym celu reprezentowanym.

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych 1966

❑ Artykuł 26

Wszyscy są równi wobec prawa i są uprawnieni bez żadnej dyskryminacji do jednakowej ochrony prawnej.

Jakakolwiek dyskryminacja w tym zakresie powinna być ustawowo zakazana oraz powinna być zagwarantowana przez ustawę równa dla wszystkich i skuteczna ochrona przed dyskryminacją z takich względów, jak: rasa, kolor skóry, płeć, język, religia, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, sytuacja majątkowa, urodzenie lub jakiegokolwiek inne okoliczności.

❑ Artykuł 27

W Państwach, w których istnieją mniejszości etniczne, religijne lub językowe, osoby należące do tych mniejszości nie mogą być pozbawione prawa do własnego życia kulturalnego, wyznawania i praktykowania własnej religii oraz posługiwania się własnym językiem wraz z innymi członkami danej grupy.

Deklaracja Praw Osób Należących do Mniejszości Narodowych lub Etnicznych

- ❑ Państwa będą chroniły w obrębie ich odnośnych terytoriów istnienie oraz tożsamość narodową lub etniczną, religijną i językową mniejszości, jak również zapewniały warunki służące wspieraniu takiej tożsamości.
- ❑ Osoby należące do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych, (zwane osobami należącymi do mniejszości) mają prawo do korzystania ze swej własnej kultury, do wyznawania i praktykowania swej własnej religii oraz do używania swego własnego języka, publicznie i prywatnie, swobodnie i bez ingerencji lub jakiegokolwiek formy dyskryminacji.
- ❑ Osoby należące do mniejszości mają prawo do zakładania i utrzymywania swych własnych stowarzyszeń.
- ❑ Osoby należące do mniejszości mają prawo do skutecznego uczestnictwa - na szczeblu państwowym i, gdzie to jest właściwe, na szczeblu regionalnym - w decyzjach dotyczących mniejszości, do których one należą lub regionów, w których one zamieszkują, w sposób dający się pogodzić z ustawodawstwem państwowym.
- ❑ Osoby należące do mniejszości mają prawo do nawiązywania i utrzymywania, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, swobodnych i pokojowych kontaktów z innymi członkami ich grupy oraz z osobami należącymi do innych mniejszości, jak również kontaktów poprzez granice z obywatelami innych Państw, z którymi są połączone więzami narodowymi lub etnicznymi, religijnymi i językowymi.

Konwencja dotycząca statusu uchodźców

- ❑ konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r., ze zmianami wprowadzonymi przez protokół nowojorski z dnia 31 stycznia 1967 r.
- ❑ tzw. Konwencja genewska z 1951 r.

Konwencja dotycząca statusu uchodźców – art. 12

- ❑ 1. Status osobowy każdego uchodźcy określa prawo państwa jego stałego zamieszkiwania, a jeżeli nigdzie stale nie zamieszkuje, prawo państwa, w którym przebywa.
2. Prawa, które uchodźca nabył wcześniej, związane z jego statusem osobowym, a szczególnie prawa związane z małżeństwem, będą przestrzegane przez Umawiające się Państwo, pod warunkiem dopełnienia - w miarę potrzeb - formalności przewidzianych prawem tego państwa, z zastrzeżeniem, że prawa te byłyby uznane przez prawo tego państwa, gdyby zainteresowany nie stał się uchodźcą.

Konwencja dotycząca statusu uchodźców

❑ Artykuł 27. Dokumenty tożsamości

Umawiające się państwa wydadzą dokumenty tożsamości każdemu uchodźcy znajdującemu się na ich terytorium, który nie posiada ważnego dokumentu podróży.

❑ Artykuł 28. Dokumenty podróży

1. Umawiające się Państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba że stoją na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego; postanowienia zawarte w załączniku do niniejszej Konwencji stosuje się odnośnie do tych dokumentów. Umawiające się Państwa mogą wydać taki dokument podróży każdemu innemu uchodźcy znajdującemu się na terytoriach, a szczególnie życzliwie rozważą wydanie takiego dokumentu podróży tym uchodźcom znajdującym się na ich terytoriach, którzy nie mają możliwości otrzymania dokumentów podróży z państwa swego legalnego stałego zamieszkania.

2. Dokumenty podróży wydane uchodźcom na podstawie wcześniejszych umów międzynarodowych przez strony tych umów są uznane i traktowane przez Umawiające się Państwa tak, jakby były wydane zgodnie z niniejszym artykułem.

Konwencja dotycząca statusu uchodźców

❑ Artykuł 31. Uchodźcy przebywający nielegalnie w państwie przyjęcia

1. Umawiające się Państwa nie będą nakładały kar za nielegalny wjazd lub pobyt na uchodźców przebywających bezpośrednio z terytorium, na którym ich życiu lub wolności zagrażało niebezpieczeństwo w rozumieniu artykułu 1, i weszli lub przebywają na ich terytorium bez zezwolenia, pod warunkiem że zgłoszą się bezzwłocznie do władz i przedstawią wiarygodne przyczyny swojego nielegalnego wjazdu lub pobytu.

2. Umawiające się Państwa nie będą nakładały na poruszanie się takich uchodźców ograniczeń poza tymi, które są niezbędne; ograniczenia takie będą stosowane tylko dopóty, dopóki status tych uchodźców w państwie nie zostanie uregulowany lub dopóki nie zostaną przyjęci w innym państwie. Umawiające się Państwa przyznają uchodźcom odpowiedni czas, jak również wszystkie niezbędne ułatwienia dla uzyskania prawa przyjęcia w innym państwie.

Konwencja dotycząca statusu uchodźców

❑ Artykuł 32. Wydalenie

1. Umawiające się Państwa nie wydalą uchodźcy, legalnie przebywającego na ich terytoriach, z innych powodów niż bezpieczeństwo państwowe lub porządek publiczny.
2. Wydalenie takiego uchodźcy może nastąpić jedynie na podstawie decyzji podjętej zgodnie z przewidzianą przez prawo procedurą. Uchodźcy powinno się, chyba że ważne powody bezpieczeństwa państwowego przemawiają przeciwko temu, zezwolić na przedstawienie dowodów na swoje usprawiedliwienie, złożenie odwołania i na posiadanie w tym celu przedstawiciela przed właściwymi władzami lub też przed osobą lub osobami specjalnie do tego wyznaczonymi przez właściwe władze.
3. Umawiające się Państwa przyznają takiemu uchodźcy rozsądny okres na staranie o legalne przyjęcie w innym państwie. Umawiające się Państwa w tym czasie mają prawo stosowania takich środków, jakie uznają za niezbędne.

❑ Artykuł 33. Zakaz wydalania lub zawracania

1. Żadne Umawiające się Państwo nie wywali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religię, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne.
2. Nie może powoływać się jednakże na dobrodziejstwo niniejszego postanowienia uchodźca, co do którego istnieją podstawy, aby uznać go za groźnego dla bezpieczeństwa państwa, w którym się on znajduje, lub który będąc skazanym prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne zbrodnie stanowi niebezpieczeństwo dla społeczeństwa tego państwa.

ochrona mniejszości w ramach OBWE

❑ Wysoki Komisarz ds. Mniejszości Narodowych

- urząd stworzony w 1992 na II Konferencji w Helsinkach z inicjatywy Holandii

❑ zadania urzędu:

- pilnowanie pokoju i zapobieganie konfliktom między państwami Europy
- jak najszybsze zauważanie nawet z pozoru błahe napięcia międzypaństwowe, gdyż mogą przerodzić się w większy konflikt niebezpieczny dla pokoju na kontynencie

❑ obecnie funkcję tę piastuje **Kairat Abdrakhmanov**

ochrona mniejszości w ramach OBWE

- ❑ Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka
- ❑ instytucja OBWE zajmująca się ochroną praw człowieka
- ❑ utworzone w 1990 roku na podstawie Karty Paryskiej z nazwą Biuro Wolnych Wyborów z siedzibą w Warszawie
- ❑ trzy zasadnicze funkcje:
 - monitorowanie przestrzegania praw człowieka;
 - informowanie o operacyjnych aspektach implementacji praw człowieka w strukturze OBWE;
 - wspieranie OBWE w dziedzinie pomocy państwom dążącym do wprowadzenia lub polepszenia przestrzegania praw człowieka na ich terytorium.

ochrona mniejszości w ramach Rady Europy

- ❑ europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności 1950
- ❑ Konwencja ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych 1993
- ❑ Europejska Karta Języków Mniejszościowych lub Regionalnych 1992
- ❑ Europejski Trybunał Praw Człowieka
- ❑ Stały Komitet Ekspertów ds. Ochrony Mniejszości Narodowych

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

□ Artykuł 14

Zakaz dyskryminacji

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów, jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Konwencja ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych

□ Artykuł 1

Ochrona mniejszości narodowych oraz praw i wolności osób należących do tych mniejszości stanowi integralną część międzynarodowej ochrony praw człowieka i, jako taka, wchodzi w zakres współpracy międzynarodowej.

BRAK DEFINICJI MNIEJSZOŚCI!

□ Artykuł 3

1. Każda osoba należąca do mniejszości narodowej ma prawo swobodnej decyzji o traktowaniu jej jako osoby należącej bądź też nie należącej do takiej mniejszości, a wybór taki lub korzystanie związanych z tym wyborem praw nie pociągnie za sobą jakichkolwiek niekorzystnych skutków.

2. Osoby należące do mniejszości narodowych mogą korzystać z praw i wolności wynikających z zasad zawartych w niniejszej Konwencji Ramowej indywidualnie, jak też wspólnie z innymi.

Konwencja ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych

□ Artykuł 4

1. Strony zobowiązują się zagwarantować osobom należącym do mniejszości narodowych prawo do równości wobec prawa oraz jednakową ochronę prawa. W tym względzie, jakakolwiek dyskryminacja wynikająca z przynależności do mniejszości narodowej jest zabroniona.
2. Strony zobowiązują się do przyjęcia, tam gdzie to konieczne, odpowiednich środków w celu popierania, we wszystkich sferach życia ekonomicznego, społecznego, politycznego kulturalnego pełnej i rzeczywistej równości pomiędzy osobami należącymi do mniejszości narodowej a osobami należącymi do większości. W tym względzie wezmą pod uwagę specyficzne warunki osób należących do mniejszości narodowych.

Konwencja ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych

□ Artykuł 15

Strony stworzą warunki niezbędne do rzeczywistego uczestniczenia przez osoby należące do mniejszości narodowych w życiu kulturalnym, społecznym i gospodarczym, a także w sprawach publicznych, zwłaszcza tych, które ich dotyczą.

□ Artykuł 16

Strony powstrzymają się od stosowania środków zmieniających proporcje narodowościowe ludności w rejonach zamieszkałych przez osoby należące do mniejszości narodowych i mających na celu ograniczenie praw i wolności wynikających z zasad zawartych w niniejszej Konwencji Ramowej.

□ Artykuł 17

1. Strony zobowiązują się nie ingerować w prawo osób należących do mniejszości narodowych do ustanawiania i utrzymywania swobodnych i pokojowych kontaktów poprzez granice z osobami legalnie przebywającymi w innych Państwach, w szczególności z tymi, z którymi łączy ich tożsamość etniczna, kulturalna, językowa lub religijna, .albo też wspólne dziedzictwo kulturowe.
2. Strony zobowiązują się nie ingerować w prawo osób należących do mniejszości narodowych do uczestniczenia w działaniach organizacji pozarządowych zarówno na szczeblu krajowym jak i międzynarodowym.

Stały Komitet Ekspertów ds. Ochrony Mniejszości Narodowych

□ Artykuł 26

1. W ocenie stosowności środków podjętych przez Strony w celu wprowadzenia w życie zasad określonych w niniejszej konwencji ramowej Komitet Ministrów będzie wspomagany przez komitet doradczy, którego członkowie będą uznanymi ekspertami w zakresie ochrony mniejszości narodowych.
2. Skład tego komitetu doradczego i jego reguły działania będą określone przez Komitet Ministrów w ciągu jednego roku następującego po wejściu w życie niniejszej konwencji ramowej.

Europejska Karta Języków Mniejszościowych lub Regionalnych

- "języki regionalne lub mniejszościowe" oznaczają języki, które:
 - a) są tradycyjnie używane na określonym terytorium państwa przez obywateli tego państwa tworzących grupę mniejszą liczebnie od pozostałej części ludności tego państwa,
 - b) różnią się od oficjalnego języka (języków) tego państwa, nie obejmuje to ani dialektów oficjalnego języka (języków) tego państwa, ani języków migrantów,
- "terytorium, na którym używany jest język regionalny lub mniejszościowy" oznacza obszar geograficzny, na którym wspomniany język jest środkiem komunikowania się takiej liczby ludzi, która uzasadnia przyjęcie różnych środków ochronnych i wspierających, przewidzianych w niniejszej karcie,
- "języki nieterytorialne" oznaczają języki używane przez obywateli danego państwa, które różnią się od języka lub języków stosowanych przez pozostałą część ludności tego państwa, które jednak, chociaż są tradycyjnie używane na terytorium tego państwa, nie mogą być identyfikowane z określonym jego obszarem.

Europejska Karta Języków

Mniejszościowych lub Regionalnych

▣ Artykuł 7 - Cele i zasady

W odniesieniu do języków regionalnych lub mniejszościowych na terytoriach, na których takie języki są używane, i w zależności od sytuacji każdego języka Strony będą opierać swoją politykę, ustawodawstwo i praktykę na następujących celach i zasadach:

- uznaniu języków regionalnych lub mniejszościowych za wyraz bogactwa kulturowego,
- poszanowaniu obszaru geograficznego każdego języka regionalnego lub mniejszościowego w celu zapewnienia, by istniejące lub nowe podziały administracyjne nie stanowiły przeszkody w promowaniu danego języka regionalnego lub mniejszościowego,
- potrzebie podjęcia zdecydowanego działania promującego języki regionalne lub mniejszościowe w celu ich ochrony,
- ułatwianiu lub zachęcaniu do stosowania języków regionalnych lub mniejszościowych w mowie i w piśmie, w życiu publicznym i prywatnym,
- utrzymywaniu i rozwijaniu powiązań, w zakresach objętych niniejszą kartą, pomiędzy grupami korzystającymi z języka regionalnego lub mniejszościowego a innymi grupami w państwie korzystającymi z języka używanego w identycznej lub podobnej formie, jak również tworzeniu kontaktów kulturowych z innymi grupami w państwie używającymi różnych języków,
- zapewnianiu odpowiednich form i środków nauczania i uczenia się języków regionalnych lub mniejszościowych na wszystkich stosownych poziomach,
- zapewnianiu udogodnień umożliwiających osobom nieposługującym się językiem regionalnym lub mniejszościowym, a żyjącym na obszarze, gdzie jest on używany, jego nauki, jeśli mają takie życzenie,
- promowaniu studiów i badań nad językami regionalnymi lub mniejszościowymi na uniwersytetach lub w podobnych instytucjach naukowych,
- promowaniu odpowiednich rodzajów wymiany międzynarodowej, w zakresach objętych niniejszą kartą, między językami regionalnymi lub mniejszościowymi, które są używane w identycznej lub podobnej formie w dwóch lub większej liczbie państw.

mniejszości w Europie

- ▣ największa
mniejszość
w danym
państwie

mniejszości w Europie

- ❑ Są cztery uznane mniejszości narodowe w **Niemczech**: duńska, serbołużycka, fryzyjska oraz niemieccy Romowie i Sinti. Niemcy uznają za mniejszości zasiedziałe grupy narodowe, a nie młode społeczności emigrantów.
- ❑ We **Francji** nie ma formalnie mniejszości narodowych.
- ❑ W **Rosji** mniejszości narodowe stanowią 20% ogółu społeczeństwa, a ich liczebność wynosi 29 mln osób. Najliczniejszą mniejszością napływową w Rosji są Ukraińcy (4,3 mln) i Białorusini (1,2 mln). Natomiast liczba ludności pochodzenia polskiego wynosi ok. 200 tys. osób.

ochrona mniejszości w ramach umów dwustronnych

- ❑ klauzule mniejszościowe w umowach:
 - prawo do swobodnego posługiwania się językiem ojczystym prywatnie i publicznie
 - prawo do nauczania języka ojczystego i w języku ojczystym
 - prawo do używania imion i nazwisk w języku ojczystym
 - swobodny dostęp do informacji w języku ojczystym

integracja imigrantów pozaeuropejskich

- ❑ polityka pełnego odrzucenia
- ❑ polityka częściowego odrzucenia
- ❑ polityka asymilacji
- ❑ polityka pluralizmu

paszport nansenowski

- ❑ dokumenty tożsamości nadawane uchodźcom i apatrydom (bezpatriotom)
- ❑ powstały w 1922 roku z inicjatywy Fridtjofa Nansena
- ❑ wydawano do 1938, tj. do momentu likwidacji Nansenowskiego Biura ds. Uchodźców
- ❑ mogło je otrzymać do 450 tys. osób

